

Víte, proč sčítáme obyvatelstvo?

Sčítání lidu, bytů a domů tak, jak je koncipováno u nás v poslední době, je poměrně drahá akce. Přesto se společnosti vyplatí.

Získaná data ze sčítání jsou potřebná z mnoha důvodů a některá z nich nelze získat jinak, aniž by se provádělo zvláštní šetření. Taková šetření jsou většinou založena na výběru respondentů a jejich realizace je závislá na znalosti celkového počtu obyvatelstva a jeho struktur, které poskytuje opět pouze sčítání lidu.

Komu slouží šetření

Výsledky sčítání lidu jsou důležité pro státní správu, a to ve všech jejích oblastech, pro finanční správu (výběr daní i všechny poskytované finanční podpory), školství (počet dětí v předškolní výchově, počet žáků a studentů a jejich prognózy do budoucnosti), zdravotnictví (počet mužů a žen v různých věkových strukturách a jejich budoucí vývoj), v obraně (počet možných vojáků), řízení státní správy (početní velikost obcí a na této velikosti závislé rozdělování státního rozpočtu nebo podílu na daňových výnosech), organizování voleb (rozdělení do volebních okrsků a přidělení mandátů na všech úrovních za-

Konstrukce demografických ukazatelů vystihují základní demografické procesy a populační prognózy.

stupitelských sborů), a v mnoha dalších. Zejména jsou důležité ve výzkumu, např. v demografii konstrukce demografických ukazatelů a modelů vystihujících základní demografické procesy a populační prognózy.

Síla státní moci

Není náhodou, že sčítání lidu se prosadilo nejprve pouze tam, kde byla silná státní správa (v histo-

rii např. v dobách Římské říše pro účely fiskální, vojenské nebo politické). U nás je první sčítání lidu spojeno s absolutistickou vládou Marie Terezie, ve Francii s Napoleonem.

Podle definice je sčítání lidu souborná statistická akce sběru, uspořádání, zhodnocení a publikování vybraných demografických, ekonomických a sociálních údajů zjišťovaných k určitému okamžiku a týkajících se všech osob da-

ného státu nebo jinak vymezeného území. Tato akce je v současné době koordinována mezinárodními organizacemi, je doporučen její obsah i časování. V několika zemích (např. Nizozemsko) bylo v poslední době sčítání lidu nahrazeno populačním registrem.

Zdeněk Pavlík
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova

Zajímá vás minulost cenzu? Přijďte si prohlédnout výstavu

Historie a současnost sčítání na českém území

Výstava mapuje období od nejstarších pramenů až po poslední sčítání v roce 2011. Je přístupná od 15. prosince 2011 do konce ledna 2012 v prostorách Českého statistického úřadu v Praze na Skalce (Na padesátém 81, Praha 10, vedle stanice trasy Metra A Skalka).